

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 28.11.2022

§ 427

Lahden kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta

10545/03.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Johtava controller Miia Karetjoki, p. 044 482 0656

Johtava asiantuntija Pia Haverinen, p. 050 398 7621

Controller Maija Laine, p. 044 716 1433

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan valtiovarainministeriölle perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annettu laki (618/2021) tulee voimaan 1.1.2023. Uuden lain nojalla annettavan valtioneuvoston

asetuksen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti. Asetus on tarkoitus antaa joulukuun 2022 lopussa sen jälkeen, kun eduskunta on käsitellyt vuoden 2023 talousarvioesitykseen liittyvät, kuntien uusia ja laajenevia tehtäviä koskevat esitykset. Uusi valtiosuuslaki ja sen perusteella annettava valtioneuvoston asetus ovat osa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen lainsäädäntö-kokonaisuutta (HE 241/2020 vp).

Asetus sisältäisi tarkemmat säännökset kunnan laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnoista (1 §), syrjäisyyssluvun määräytymisperusteista (2 §), hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteista (3 § ja liite), kuntien peruspalvelujen hintaindeksistä (4 § ja 8 § 3 mom.), verotuloihin perustuvassa valtiosuuden tasauksessa huomioon otettavista verotuloista (5 § ja 8 § 4 mom), kotikuntakorvausta koskevien tietojen toimittamisesta (6 §) sekä rahoituksen siirtolaskelmien tarkistamisessa huomioon otettavista verotuloista (7 § 2 mom.).

Lisäksi asetukseen sisältyisivät säännökset, joiden perusteella kuntien tilinpäätöksiin sisältyvät, takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset otettaisiin huomioon tarkistettaessa rahoituslaskelmia vuonna 2023 (7 § 1 mom.). Tarkoituksena on, että laskelmissa otetaan huomioon kunnan vuosille 2021 ja 2022 kuluiksi kirjaamat takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset siten, että siirtyvä palkkakustannus vastaa yhden vuoden hyvinvointialueelle siirtyviä palkkakustannuksia.

Valtiovarainministeriö pyytää toimittamaan lausunnon viimeistään 2.12.2022 Lausuntopalvelun kautta.

Lahden kaupungin lausunto:

Lahden kaupunki toteaa lausuntonaan, että asetusluonnos on pääosin kannatettava. Kuitenkin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan

määräytymisperusteissa nähdään haasteita. Lisäksi takautuvan palkkaharmonisaation kustannusvaikutukset tulee eliminoida kokonaan pois siirtolaskelmista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet

Kunnan kannalta on hyvä, että asetusluonnoksessa määritellään selkeästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet eli asiat, mitä toimenpiteitä kunnassa tulee tehdä ja mitä asioita tulee seurata.

Haasteena nähdään se, miten tulosindikaattoreiden tuloksiin voitaisiin vaikuttaa. Asetuksen liitteessä esitetyt toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit eivät korreloi tulosindikaattoreiden kanssa (pl. ylipainoisten osuus 8. ja 9. luokan oppilaista). Parantunut/hyvä prosessi ei tarkoita parantunutta tulosta tai toisinpäin.

Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä TEAviisariin kerätään tiedot prosessi-indikaattoreiden toteumista kahden vuoden välein lähettämällä kuntiin tiedonkeruulomakkeet. Tiedonkeruu perustuu kuntien itsensä antamiin vastauksiin. Asetusluonnoksen liitteessä todetaan, että tieto saadaan kunnan asiakirjoista ja yhdessä tapauksessa tarkastusraportista. Tiedonkeruu tapahtuu kunnissa todennäköisesti monilla eri tavoilla ja tuottaa tuloksia, jotka eivät välttämättä ole vertailukelpoisia. Tämä pitäisi pystyä jatkossa vakioimaan.

Prosessi-indikaattoreihin esitetään lisäyksenä kulttuurinäkökulmaa - "Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä".

Kulttuurihyvinvoinnin lisääminen prosessi-indikaattoreihin nähdään perusteltuna.

Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtolaskelmissa (7 § 1 mom.)

Hyvinvointialueilla henkilöstön palkkaus tulee yhtenäistää lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Palkkaharmonisoinnilla varmistetaan, että saman vaatavuustason tehtävissä tehtäväkohtainen palkka on yhdenmukainen.

Palkkaharmonisaatiota on toteutettu nykyisin toimivissa, vapaaehtoisesti perustetuissa sote-kuntayhtymissä etupainotteisesti verrattuna aloittaviin hyvinvointialueisiin. Jo tehdyistä palkkaharmonisaatioista aiheutuvat menot ovat mukana vuosien 2021–2022 sote-kustannuksissa ja sisältyvät näin ollen myös siirtolaskelmiin.

Asetuksen 7 §:n 1 momentin mukaisesti laskelmissa otettaisiin huomioon kunnan vuosille 2021 ja 2022 kuluiksi kirjaamat takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset siten, että siirtyvä palkkakustannus vastaa yhden vuoden suoriteperusteisia palkkakustannuksia.

Aiemmin perustetuilla ja ennakkoon harmonisaation toteuttaneilla sote-kuntayhtymäpohjaisilla kunnilla siirtolaskelmiin jää toteutuneet palkkaharmonisaatiokustannukset. Asetusluonnoksen mukaan myös takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset tulisivat osittain sisältymään siirtolaskelmiin. Niillä kunnilla, jotka tuottavat sotepalvelut itse, palkkaharmonisointi aloitetaan hyvinvointialueella 1.1.2023 ja tämä ei tule vaikuttamaan näiden kuntien siirtolaskelmiin. Menettely kohtelee jo palkkaharmonisaatiota toteuttaneita kuntia epäoikeudenmukaisesti.

Eri tahtisesti toteutettu palkkaharmonisaatio ja sen vaikutus siirtolaskelmiin asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan tulevaa valtionosuusrahoitusta määritettäessä. Takautuvan palkkaharmonisaation kustannusvaikutukset tulee eliminoida kokonaan pois siirtolaskelmista, jotta ne eivät vaikuta kuntien yhdenvertaiseen kohteluun.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 28.11.2022 § 427

Toimenpiteet

Ote: talousjohtaja viimeistään 30.11.2022